

פרשת נשא תשע"ח

בעניין אשה סוטה

במדבר פרק ה

(יא) ויִדְבֹר יִקְוֶה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יב) דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׁטֶה אִשְׁתּוֹ וּמַעַלָּה בּוֹ מַעַל: (יג) וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּהּ שֹׁכֵב זָרַע וְנִעְלַם מֵעֵינַי אִשָּׁה וְנִסְתַּרְתָּהּ וְהָיָה נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ וְהוּא לֹא נִתְפָּשָׂה: (יד) וְעָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְיָהּ וְקָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהוּא נִטְמָאָה אוֹ עָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְיָהּ וְקָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהוּא לֹא נִתְפָּשָׂה: (טו) וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן וְהִבִּיא אֶת קַרְבָּנָהּ עֲלֶיהָ עֲשִׂירֵת עֲשָׂרִים קֶמַח שְׁעָרִים לֹא יִצַק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לֶבְנָה כִּי מִנְחַת קִנְיָהּ הוּא מִנְחַת זָכָרוֹן מִזְכָּרְתָּ עוֹן: (טז) וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהִעֲמִדָהּ לִפְנֵי יִקְוֶה: (יז) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיָּם קִדְשִׁים בְּכָלֵי חֹרֵשׁ וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְיִתֵּן אֶל הַמַּיִם: (יח) וְהִעֲמִיד הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה לִפְנֵי יִקְוֶה וְפָרַע אֶת רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְיִתֵּן עַל כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזָּכָרוֹן מִנְחַת קִנְיָהּ הוּא וּבִיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים: (יט) וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב אִישׁ אִתָּךְ וְאִם לֹא שָׁטִית טִמְאָה תַּחַת אִישׁ הַנְּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה: (כ) וְאֵת כִּי שָׁטִית תַּחַת אִישׁ וְכִי נִטְמַאת וְיִתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שִׁכְבְּתוֹ מִבְּלַעַדִּי אִישׁ: (כא) וְהִשְׁבִּיעַ אֶת הָאִשָּׁה בְּשִׁבְעַת הָאֵלֶּה וְאָמַר הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יִקְוֶה אוֹתָךְ לָאֵלֶּה וְלִשְׁבִיעַה בְּתוֹךְ עֲמֻדָּה בְּתוֹךְ יִקְוֶה אֶת גֵּרְכָךְ לְפָלֵת וְאֵת בִּטְנְךָ צָבָה: (כב) וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמַעֲיָד לְצִבּוֹת בָּטָן וְלִנְפֹל גֵּרְךָ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן: (כג) וְכָתַב אֶת הָאֵלֶּת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בְּסֶפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים: (כד) וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָּהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים: (כה) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקִּנְיָהּ וְהִנִּיף אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי יִקְוֶה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ: (כו) וְקִמֹץ הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אֲזָכְרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַהּ וְאָחַר יִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמַּיִם: (כז) וְהִשְׁקָה אֶת הַמַּיִם וְהִיָּתָה אִם נִטְמָאָה וְתִמְעַל מֵעַל בְּאִשָּׁה וּבָאוּ בָּהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבָתָה בְּטִנָּה וְנִפְלָה גֵּרְכָה וְהִיָּתָה הָאִשָּׁה לְאֵלֶּה בְּקֶרֶב עַמָּה: (כח) וְאִם לֹא נִטְמָאָה הָאִשָּׁה וּטְהָרָה הוּא וְנִקְתָה וְנִזְרְעָה זָרַע: (כט) זֹאת תֹּרַת הַקִּנְיָהּ אֲשֶׁר תִּשְׁטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישׁ וְנִטְמָאָה: (ל) אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תִּעְבֹּר עָלָיו רוּחַ קִנְיָהּ וְקָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִעֲמִיד אֶת הָאִשָּׁה לִפְנֵי יִקְוֶה וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֶת כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת: (לא) וְנִקְהָה הָאִישׁ מֵעוֹן וְהָאִשָּׁה הִיא תִּשָּׂא אֶת עוֹנָהּ:

רש"י

(יב) **איש איש כי תשטה אשתו** - מה כתיב למעלה מן הענין ואיש את קדשיו לו יהיו, אם אתה מעכב מתנות הכהן, חייך שתצטרך לבא אצלו להביא לו את הסוטה: **איש איש** - ללמדך שמעלת בשמים, באיש מלחמה שלמעלה ואישה מלמטה: **כי תשטה אשתו** - שנו רבותינו אין המנאפין נואפין עד שתכנס בהן רוח שטות, דכתיב כי תשטה, וכתוב בו נואף אשה חסר לב (משלי ו, לב). **ופשוטו של מקרא כי תשטה** - תט מדרכי צניעות ותחשד בעיניו, כמו שטה מעליו ועבור (שם ד, טו), אל ישט אל דרכיה לבד (שם ז, כה): **ומעלה בו מעל** - ומהו המעל, ושכב איש אותה: (יג) **ושכב איש** - פרט לקטן ומי שאינו איש: **אתה שכבת זרע** - שכיבתה פוסלת אותה, ואין שכיבת אחותה פוסלת אותה כמעשה בשתי אחיות שהיו דומות זו לזו: **ונעלם מעיני אישה** - פרט לסומא הא אם היה רואה ומעמעם [ומעלים] אין המים בודקין אותה: **ונסתרה** - שיעור שתראה לטומאת ביאה: **עד אין בה** - הא אם יש בה אפילו עד אחד שאמר נטמאת לא היתה שותה: **ועד אין בה** - לטומאה אבל יש עדים לסתירה: **נתפשה** - נאנסה, כמו ותפשה ושכב עמה (דברים כב, כח): (יד) **ועבר עליו** - קודם לסתירה: **רוח קנאה וקנא** - פירשו רבותינו לשון התראה, שמתרה בה אל תסתרי עם איש פלוני: **והיא נטמאה או עבר עליו וגו'** - כלומר הוא התרה בה ועברה על התראתו, ואין ידוע אם נטמאה אם לא: (טו) **קמח** - שלא יהא מסלת: **שערים** - ולא חטים, היא עשתה מעשה בהמה וקרבנה מאכל בהמה: **לא יצק עליו שמן** - שלא יהא קרבנה מהודר, שהשמן קרוי אור והיא עשתה בחשך: **ולא יתן עליו לבונה** - שהאמהות נקראות לבונה, שנאמר אל גבעת הלבונה (שה"ש ד, ו), והיא פרשה מדרכיה: **כי מנחת קנאת הוא** - הקמח הזה, קמח לשון זכר: **מנחת קנאת** - מעוררת עליה שתי קנאות, קנאת המקום וקנאת הבעל: (יז) **מים קדשים** - שקדשו בכיור, לפי שנעשה מנחת מראות הצובאות, וזו פרשה מדרכיהן שהיו נבעלות לבעליהן

רמב"י

(כ-כא) וטעם **ואת כי שטית** - מחובר עם יתן ה' אותך - יאמר ואת כאשר שטית טומאה תחת אישך וכאשר נטמאת ויתן בך איש את שכבתו מבלעדי אישך יתן ה' אותך לאלה ולשבועה, אבל בעבור אריכות התנאים חזר לאמר פעם אחרת והשביע הכהן את האשה - ולפרש שהיא שבועת האלה. ור"א פירש כי "והשביע" הראשון בשם והשני באלה, כאשר הוא מפורש. ואיננו נכון, כי בשם לא ישיבוע בלשון אם: והנה אין בכל משפטי התורה דבר תלוי בנס זולתי הענין הזה, שהוא פלא ונס קבוע שיעשה בישראל בהיותם רובם עושים רצונו של מקום, כי חפץ למען צדקו ליסר הנשים שלא תעשינה כזמת יתר העמים, ולנקות ישראל מן הממזרות שיהיו ראויים להשרות שכינה בתוכם. ולפיכך פסק הענין הזה משעה שנתקלקלו בעבירות, כמו שאמרו (סוטה מז א) משרבו הנואפים פסקו מי סוטה, שנאמר (הושע ד יד) לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם עם הזונות יפרדו ועם הקדשות יזבחו ועם לא יבין ילבט. ואין הכתוב אומר שתהיינה הנשים הנואפות פטורות מן העון בעבור שבעליהן נואפים, רק שלא יעשה בהן הנס הגדול הזה שהוא נעשה להם לכבודם ולהיותם עם קדוש, והם לא יבינו בטובה הזאת ולא יחפצו בה, וזהו שאמר "ועם לא יבין ילבט", כלומר ילכד בסכלותו. וכן ואויל שפתים ילבט (משלי י ח), תרגם המתרגם הירושלמי, וסכלא בספותיה מתאחד: וזה טעם מה שאמרו (סוטה מז ב) ונקה האיש מעון, בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקין את אשתו, אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו. והנקיון הוא, שלא בא עליה משקנא לה ונסתרה. ויש מפרשים, שאם בעל הבעל שום בעילה אסורה כל ימיו אין המים בודקין אותה. והעולה מן ההלכה (שם), שאפילו היו בניו ובנותיו נואפים ולא כהה במ לא היו בודקין. והכלל, שהוא נס וכבוד לישראל:

במצרים תחת התפוח, וזו קלקלה לאחר, תבדק בו: **בכלי חרש** - היא השקתה את הנואף יין משובח בכוסות משובחים, לפיכך תשתה מים המרים במקדה בזויה של חרש: (יח) **והעמיד הכהן וגו'** - והלא כבר נאמר והעמידה לפני ה', אלא מסייעין היו אותה ממקום למקום כדי ליגעה ותטרף דעתה ותודה: **ופרע** - סותר את קליעת שעה כדי לבזותה, מכאן לבנות ישראל שגלוי הראש גנאי להן: **לפני ה'** - בשער נקנור, הוא שער העזרה המזרחי, דרך כל הנכנסים: **ונתן על כפיה** - ליגעה אולי תטרף דעתה ותודה, ולא ימחה שם המיוחד על המים: **המרים** - על שם סופן שהם מרים לה: **המאוררים** - המחסרים אותה מן העולם, לשון סלון ממאיר (יחזקאל כח, כד). ולא יתכן לפרש מים ארורים, שהרי קדושים הן, ולא ארורים כתב <<<

רש"י [המשך]

הכתוב, אלא מאררים את אחרים. ואף אונקלוס לא תרגם לטייאה, אלא מלטטיאה, שמראות קללה בגופה של זו : (יט) **והשביע אותה וגו'** - ומה היא השבועה אם לא שכב הנקי, הא אם שכב חנקי [לא תנקי], שמכלל לאו אתה שומע הן, אלא שמצוה לפתוח בדיני נפשות תחלה לזכות : (כ) **ואת כי שטית** - כי משמש בלשון אם : (כא) **בשבועת האלה** - שבועה של קללה : **יתן ה' אותך לאלה** - שיהיו הכל מקללין בידך יבואך כדרך שבא לפלונית : **ולשבועה** - שיהיו הכל נשבעין בידך לא יארע לי כדרך שאירע לפלונית וכן הוא אומר והנחתם שמכם לשבועה לבחירי (ישעיה סה, טו), שהצדיקים נשבעים בפורענותן של רשעים, וכן לענין הברכה ונברכו וגו' (בראשית יב ג) בך יברך ישראל לאמר (בראשית מח כ) : **את ירכך** - בקללה הקדים ירך לבטן לפי שבה התחילה בעבירה תחלה : **צבה** - כתרגומו נפוחה : (כב) **לצבות בטן** - כמו להצבות בטן, זהו שמוש פתח שהלמ"ד נקודה בו, וכן לנחותם הדרך (שמות יג, כא), לראותכם בדרך אשר תלכו בה (דברים א, לג), וכן לנפיל ירך להנפיל ירך, שהמים מצבים את הבטן ומפילים את הירך : **לצבות בטן ולנפיל ירך** - בטנו וירכו של בועל, או אינו אלא של נבעלת, כשהוא אומר את ירכך נופלת ואת בטנך צבה, הרי של נבעלת אמור : **אמן אמן** - קבלת שבועה, אמן על האלה אמן על השבועה, אמן אם מאיש זה, אמן אם מאיש אחר, אמן שלא סטייתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה : (כד) **והשקה את האשה** - אין זה סדר המעשה, שהרי בתחלה מקריב מנחתה, אלא הכתוב מבשרך שכשישקנה יבואו בה למרים. לפי שנאמר בטן וירך, מניין לשאר כל הגוף, תלמוד לומר ובאו בה בכולה, אם כן מה תלמוד לומר בטן וירך, לפי שהן התחילו בעבירה תחילה, לפיכך התחילה מהן הפורענות : **למרים** - להיות לה רעים ומרים : (כה) **והניף** - מוליך ומביא מעלה ומוריד, ואף היא מניפה עמו שידה למעלה מידו של כהן : **והקריב אתה** - זו היא הגשתה בקרן דרומית מערבית של מזבח קודם קמיצה כשאר מנחות : (כו) **אזכרתה** - הוא הקומץ, שעל ידי הקטרותו המנחה באה לזכרון לגבוה : (כז) **והשקה את המים** - לרבות שאם אמרה איני שותה לאחר שנמחקה מגלה, מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחא, אלא אם כן אמרה טמאה אני : **וצבתה בטנה וגו'** - אף על פי שבקללה הזכיר ירך תחילה, המים אין בודקין אלא דרך כניסתן בה : **והיתה האשה לאלה** - כמו שפירשתי שיהיו הכל אלין בה : **בקרוב עמה** - הפרש יש בין אדם המתנוול במקום שניכר, לאדם המתנוול במקום שאינו ניכר : (כח) **ואם לא נטמאה האשה** - בסתירה זו : **וטהרה היא** - ממקום אחר : **ונקתה** - ממים המאררים, ולא עוד אלא ונזרעה זרע, אם היתה יולדת בצער תלד בריוח, אם היתה יולדת שחורים יולדת לבנים : (ל) **או איש** - כמו או נודע (שמות כא, לו), כלומר אם איש קנאי הוא, לכך והעמיד את האשה : (לא) **ונקה האיש מעון** - אם בדקוה המים אל ידאג לומר חבתי במיתתה, נקי הוא מן העונש. דבר אחר משישקנה תהיה אצלו בהיתר ונקה מעון, שהסוטה אסורה לבעלה :

Tanya – Likkutei Amarim 24

This explains the commentary of our Sages, of blessed memory, on the verse, "If any man's wife turn aside," that "no person commits any transgression [unless a spirit of folly has entered into him]." For even an adulterous woman, with her frivolous nature, could have controlled her passionate drive, were it not for the spirit of folly in her which covers, obscures and conceals the hidden love of her divine soul yearning to cleave to her faith in God, in His Unity and Oneness, and not to be parted, God forbid, even at the cost of her life, from His Unity, by idolatrous worship, God forbid, be it only by an outward acknowledgment, without any belief at all in her heart. Surely she could subdue the temptation and lust of adultery, which is lighter suffering than death, may God protect us! But the distinction she makes between the interdict against adultery and that against bowing to an idol is also but a spirit of folly stemming from the *kelipah* which envelops the divine soul up to, but not including, its faculty of *chochmah*, because of the Divine light that is clothed in that faculty, as mentioned above.

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

Please help us mark the launch of the 12th cycle of Rabbi Brovender's Parsha shiur by making a small donation or sponsorship to express your support for the shiur and Rabbi Brovender's ongoing activities to spread Torah study around the world via WebYeshiva. Visit WebYeshiva.org/Support for information on making your donation by check or online secure credit card payment. Please feel free to contact us about opportunities for sponsorship for this as well as other projects we undertake to improve the state of Jewish education and learning worldwide.